

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UPRAVE

P. Z. br. 165

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA**

ZAGREB, ožujak 2013.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA

U Zakonu o državnim maticama („Narodne novine“, broj 96/93) članak 4. mijenja se i glasi:

„Poslove osobnih stanja građana obavlja ured državne uprave u županiji, odnosno Gradski ured Grada Zagreba nadležan za poslove opće uprave (u daljnjem tekstu: nadležni ured) koji je voditelj zbirke osobnih podataka sukladno propisima o zaštiti osobnih podataka. Državne matice neposredno vode državni službenici-matičari.“

Članak 2.

Članak 5. mijenja se i glasi:

„O osobnim stanjima građana vode se državne matice: matica rođenih, matica vjenčanih i matica umrlih.

Državne matice vode se u elektroničkom obliku. Na obradu podataka primjenjuju se propisi kojima se uređuje zaštita osobnih podataka i informacijska sigurnost.

Sastavni dio državnih matice su temeljni spisi na osnovu kojih se upisuju podaci u državne matice.

Iznimno od stavka 2. ovoga članka matica vjenčanih se osim u elektroničkom obliku vodi i na propisano obrascu i ispisuje trajnom tintom. Obrazac će se propisati posebnim pravilnikom. Način rada u vođenju državnih matice propisat će se posebnim propisom.“

Članak 3.

Članak 6. briše se.

Članak 4.

U članku 7. stavak 1. i 2., brišu se.
Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 1.

Članak 5.

Članak 8., briše se.

Članak 6.

Članak 9. mijenja se i glasi:

„U maticu rođenih upisuju se:

a) kod temeljnog upisa:

1. podaci o rođenju: osobno ime i spol djeteta; dan, mjesec, godina, sat i mjesto rođenja; nacionalnost i državljanstvo;
2. podaci o roditeljima djeteta: osobni identifikacijski broj, osobno ime (i rođeno prezime), datum i mjesto rođenja, nacionalnost, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresa stanovanja;

b) kao naknadni upisi i bilješke:

1. matični broj građana i osobni identifikacijski broj,
2. priznanje i utvrđivanje očinstva i majčinstva,

3. osporavanje očinstva i majčinstva,
4. skrbništvo nad maloljetnom osobom i osobom kojoj je oduzeta poslovna sposobnost, prestanak skrbništva, vraćanje poslovne sposobnosti,
5. posvojenje i zabrana izdavanja isprava iz tog upisa,
6. lišenje i vraćanje roditeljske skrbi, roditeljska skrb nakon punoljetnosti i prestanak roditeljske skrbi nakon punoljetnosti,
7. sklapanje i prestanak braka,
8. promjena osobnog imena, imena ili prezimena,
9. promjena osobnog imena, imena ili prezimena roditelja i skrbnika
10. promjena spola,
11. promjena državljanstva,
12. smrt i proglašenje umrlim,
13. naknadni ispravci grešaka i druge promjene podataka koje se upisuju u državnu maticu rođenih.“

Članak 7.

Iza članka 9. dodaje se novi članak 9.a koji glasi:

„Promjena spola kao izmjena podataka u temeljnom upisu, upisuje se u maticu rođenih na temelju rješenja nadležnog ureda. Rješenje o upisu promjene spola u maticu rođenih donosi se na temelju mišljenja nadležnog tijela o promjeni spola ili o životu u drugom rodnom identitetu, sukladno medicinskoj dokumentaciji nadležnog liječnika ili zdravstvene ustanove. Način prikupljanja medicinske dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka te utvrđivanje uvjeta i pretpostavki za promjenu spola i života u drugom rodnom identitetu, propisat će se posebnim propisom.“

Članak 8.

U članku 11. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„Osobe iz stavka 2. koje prijavljuju rođenje djeteta izvan zdravstvene ustanove prilikom prijave matičaru predaju medicinsku dokumentaciju o porodu ili dokaz o majčinstvu.“

Članak 9.

U članku 12. stavak 3., briše se.

Članak 10.

U članku 13. stavku 1. riječi „dva mjeseca“ zamjenjuju se riječima: „30 dana“.

Stavak 2. briše se.

U stavku 3. koji postaje stavak 2. riječi: „dužne su“ zamjenjuju se riječima „mogu“.

Članak 11.

U članku 14. u stavku 2. riječi: „tijela državne uprave nadležnog za poslove skrbništva“ zamjenjuju se riječima: „nadležno centra za socijalnu skrb“.

U stavku 3. riječi: „tijelo državne uprave nadležno za poslove skrbništva“ zamjenjuju se riječima: „nadležni centar za socijalnu skrb“.

Članak 12.

Članak 15. mijenja se i glasi:

„Kad matičar primi odluku nadležnog centra za socijalnu skrb da je dijete posvojeno, u maticu rođenih djeteta upisat će bilješku o zasnovanom posvojenju, uz napomenu da se na temelju tog upisa više ne izdaju isprave.

Nakon što je upisana bilješka iz stavka 1. ovoga članka u maticu rođenih djeteta, matičar će izvršiti novi temeljni upis činjenice rođenja.

Ako je zasnivanjem posvojenja došlo do promjene osobnih podataka posvojenika, u temeljni upis upisuju se novi podaci o djetetu i roditeljima djeteta, sukladno izreci rješenja o posvojenju.“

Članak 13.

U članku 16. točka a)1. iza riječi „nevjesti:“ dodaje se „osobni identifikacijski broj,“.

U točki a)2. riječi: „ ime i prezime službene osobe pred kojom je brak zaključen“, brišu se.

Točka a)3., briše se.

Dosadašnja točka a)4. postaje točka a)3..

Članak 14.

U članku 17. riječi: „u roku od 15 dana od nastupa pravnih posljedica pravomoćne presude“, brišu se.

Članak 15.

U članku 18. u točkama a)1. i a)2. ispred riječi: „ime i prezime“ dodaje se „osobni identifikacijski broj,“

U točki a)3. riječ: „vanparničnom“, zamjenjuje se riječju: „izvanparničnom“.

Članak 16.

U članku 21. u stavku 2. riječi: „ili organizaciji“ i riječi: „ili organizacija“, brišu se.

Članak 17.

Članak 23., briše se.

Članak 18.

U članku 25. u stavku 3. iza riječi: „točni“ dodaju se riječi: „ili na netočnost ukazuju podaci iz drugih službenih evidencija“.

Članak 19.

Članak 26., briše se.

Članak 20.

U članku 28. u stavku 1. riječi: „u roku od tri dana od dana izvršenja upisa dostaviti izvadak iz državne matice o izvršenom upisu“ zamjenjuju se riječima: „odmah o tome dostaviti obavijest“.

U stavku 2. riječi: „Ministarstvu vanjskih poslova“ zamjenjuju se riječima: „ministarstvu nadležnom za vanjske poslove“.

Stavak 3., briše se.

Stavak 4. koji postaje stavak 3. mijenja se i glasi:

„O upisu rođenja, sklapanja braka ili smrti te o promjeni podataka koji se sukladno propisima upisuju u druge službene evidencije koje se vode o građanima, matičar je dužan odmah od dana izvršenog upisa izvijestiti nadležna državna tijela koja vode te evidencije.“

Članak 21.

U članku 29. u stavku 1. riječ: „smije“ mijenja se u „će“.

Stavak 2., briše se.

Članak 22.

U članku 30. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Ako je ispravke potrebno izvršiti i u drugim državnim maticama ili u drugim službenim evidencijama koje se vode o građanima, matičar će o tome odmah izvijestiti nadležna državna tijela koja vode te evidencije.“

Članak 23.

U članku 34. u stavku 3. riječ: „negativnosti“ zamjenjuje se riječima: „nezakonnosti ili nepravilnosti“, a iza riječi: „radu“ dodaju se riječi: „ili postupanju“.

Članak 24.

U članku 36. riječi: „županijskog, odnosno gradskog“, brišu se.

Članak 25.

U članku 39. u stavku 2. riječ: „tijela“ zamjenjuje se riječju: „ureda“.

Članak 26.

U članku 40. u stavku 2. riječi: „županijskog, odnosno gradskog“ i „županijski, odnosno gradski“, brišu se.

Članak 27.

U članku 42. u stavku 1. dodaje se rečenica koja glasi: “U pravnom prometu nije dozvoljeno koristiti ispravu koja ne sadrži posljednje važeće podatke upisane u državnim maticama.“

Stavak 3., briše se.

Stavak 4. koji postaje stavak 3. mijenja se i glasi:

„Potvrde koje se izdaju na temelju državnih matice sadrže posljednje važeće podatke upisane u maticama do dana izdavanja potvrda, koji se iskazuju u pripadajućim rubrikama potvrde.“

Iza stavka 3. dodaju se novi stavci 4. i 5. koji glase:

„Za osobe za koje je u državnim maticama upisana promjena spola, na izvatku se ne iskazuju podaci o promjeni spolai promjeni osobnog imena, odnosno za osobe koje su promijenile osobno ime prije promjene spola ne iskazuje se podatak o promjeni osobnog imena.

Izvatke i potvrde iz državnih matice izdaje matičar koji je zaprimio zahtjev stranke neovisno o mjestu upisa u državne matice.“

Članak 28.

Članak 44. mijenja se i glasi:

„Pravo uvida u državne matice, u nazočnosti matičara dopustit će se osobi na koju se ti podaci odnose ili članovima uže obitelji ili posvojitelju odnosno skrbniku, a drugoj osobi samo kad ima za to na zakonu zasnovan pravni interes.

Uvid u spise i rješenja na temelju kojih je izvršen upis u državne matice dopustit će se samo onim osobama koje imaju za to neposredan i na zakonu zasnovan pravni interes.

Pravo uvida u maticu rođenih posvojenog djeteta dopustit će se punoljetnom posvojeniku, posvojitelju i roditelju koji je dao pristanak da dijete posvoji njegov bračni drug.

Pravo uvida u maticu rođenih posvojenog djeteta dopustit će se maloljetnom posvojeniku, nakon što matičar pribavi suglasnost centra za socijalnu skrb koji treba utvrditi da je uvid u maticu rođenih u njegovu interesu.“

Članak 29.

U članku 45. u stavku 1. riječi: „toga Zakona“ zamjenjuju se riječju: „istog“.

Stavak 2., briše se.

Članak 30.

Naslov iznad članka 46. mijenja se i glasi: »IV. PREKRŠAJNE ODREDBE«

Članak 46. mijenja se i glasi:

„Tko u propisanom roku ne prijavi rođenje djeteta ili ne prijavi ime i prezime djeteta ili ne prijavi smrt kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se pravna osoba novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 5.000,00 kuna a odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznom u iznosu od 2.000,00 do 3.000,00 kuna.

Protiv počinitelja prekršaja iz stavka 1. ovog članka neće se voditi postupak ako je prijavljivanje pravovremeno izvršila druga osoba.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 4.000,00 kuna kaznit će se osoba koja u pravnom prometu koristi ispravu koja ne sadrži posljednje podatke upisane u državne matice.“

Članak 31.

Članak 47. mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 3.000,00 kuna kaznit će se matičar i drugi državni službenik na upravnim poslovima osobnih stanja građana koji:

- u propisanim rokovima na izvršava upravne radnje utvrđene ovim Zakonom,

- državne matice ne vodi ispravno i uredno,
- povrijedi zaštitu podataka upisanih u državne matice dozvolom uvida ili izdavanjem isprava iz državnih matica neovlaštenim osobama.“

Članak 32.

Članak 48., briše se.

Članak 33.

U svim odredbama Zakona o državnim maticama riječi: „ime i prezime“, „zaključenje braka“ i „županijski odnosno gradski ured“ te riječ: „narodnost“ u određenom broju i padežu zamjenjuju se riječima: „osobno ime“, „sklapanje braka“, „nadležni ured“ i „nacionalnost“ u određenom broju i padežu.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 34.

Matice vjenčanih u koje su upisani brakovi sklopljeni u diplomatskim misijama ili konzularnim uredima Republike Hrvatske do dana stupanja na snagu ovog Zakona, a iz kojih diplomatske misije ili konzularni uredi ne izdaju isprave, predaju se nadležnom uredu Grada Zagreba.

Uz matice vjenčanih predaju se i temeljni spisi koji se odnose na izvršene upise u te državne matice.

Nadležni ured iz stavka 1. ovoga članka ovlašten je izdavati izvratke i potvrde iz matica vjenčanih koje su preuzete od diplomatskih misija ili konzularnih ureda Republike Hrvatske.

Članak 35.

Ministar nadležan za vanjske poslove u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona predat će prikupljene matice vjenčanih i temeljne spise koje su vodile diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske u inozemstvu nadležnom uredu Grada Zagreba.

Članak 36.

Ministar nadležan za poslove uprave donijet će u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona propis o načinu rada u vođenju i čuvanju državnih matica, o pravu uvida u državne matice i načinu izdavanja isprava na temelju državnih matica te će propisati obrazac matice vjenčanih i obrasce isprava i potvrda koji se izdaju na temelju državnih matica.

Ministar nadležan za poslove zdravlja donijet će u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona poseban propis o načinu prikupljanja medicinske dokumentacije te utvrđivanju uvjeta i pretpostavki za promjenu spola i života u drugom rodnom identitetu.

Članak 37.

Do donošenja propisa iz članka 36. ovog Zakona, ostaje na snazi Naputak za provedbu Zakona o državnim maticama i upisu posvojenja u maticu rođenih („Narodne novine“, broj

26/08) i Pravilnik o obrascima državnih matica, registru, izvacima i potvrdama koje se izdaju na temelju državnih matica („Narodne novine“, broj 202/03 i 138/08).

Članak 38.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, astupa na snagu 01. lipnja 2013. godine.

O B R A Z L O Ź E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI IDONOŠENJEM ZAKONA TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROI STEĆI

Postojeći Zakon o državnim maticama („Narodne novine“, broj 96/93) donijet je na sjednici Zastupničkog doma Sabora Republike Hrvatske, održanoj 06. listopada 1993. godine, a počinje s primjenom od 01. siječnja 1994. godine.

Odredbama navedenog Zakona propisano je da su državne matice evidencije o osobnim stanjima građana u koje se upisuju činjenice rođenja, sklapanja braka i smrti te drugi podaci o tim činjenicama utvrđeni zakonom. Poslove osobnih stanja građana obavljaju županijski uredi, odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za poslove opće uprave, a državne matice neposredno vode državni službenici – matičari. Zakon o državnim maticama propisuje da se državne matice vode na propisanim obrascima, a ispisuju trajnom tintom te da se vode u dva primjerka: prvi primjerak (izvornik) i drugi primjerak (parica), koji predstavlja prijepis prvog primjerka (izvornika). Drugi primjerak državne matice može se voditi i automatskom obradom podataka.

U vrijeme donošenja Zakona o državnim maticama i u prvim godinama primjene sve evidencije o osobnim stanjima građana vodile su se ručno, a isprave (izvaci i potvrde) izdavane su ispisane pisačim strojem. U Republici Hrvatskoj devedesetih godina započine informatizacija državne uprave, pa tako i matičnih ureda. Proces informatizacije poslova osobnih stanja građana postupno se razvijao od korištenja informatičke tehnologije kao pisačeg stroja do ustrojavanja jedinstvene aplikacije vođenja državnih matica u koju se unose podaci iz državnih matica te koja omogućava informatičku obradu unesenih podataka.

U posljednjih deset godina pristupilo se intenzivnom unosu podataka iz državnih matica u informatičku bazu te se kontinuirano taj unos obavlja svakodnevno u matičnim uredima. U matičnim uredima u Republici Hrvatskoj sa stanjem na dan 14. siječnja 2013. godine upisano je u matične knjige 30.857.860 upisa, a 28.927.508 upisano je u informatičke baze, što u odnosu na ukupni broj upisa iznosi 93,74%. Potrebno je ukazati da se svakodnevno u informatičke baze unose podaci upisani u državne matice što kontinuirano povećava broj informatičkih unosa upisa iz državnih matica.

Korištenje informatičke tehnologije omogućilo je matičarima lakše i brže izdavanje isprava što je utjecalo i na poboljšanje učinkovitosti rada u odnosu na ostvarivanje prava građana. Informatička tehnologija sve više se koristi u pružanju usluga građanima, a isto tako i u povezivanju informatičkih baza podataka ostalih državnih evidencija o građanima.

Osnovna pitanja koja se predlažu urediti ovim Zakonom odnose se na :

- vođenje državnih matrica isključivo u elektroničkom obliku, osim matrice vjenčanih koja će se osim elektroničkog oblika i dalje voditi na propisanom obrascu do izmjena odredaba Obiteljskog zakona;
- propisivanje načina izmjene podatka o spolu u temeljnom upisu matrice rođenih;
- propisivanje predočenja medicinske dokumentacije o porodu ili drugom dokazu o majčinstvu za prijavu rođenja djeteta izvan zdravstvene ustanove;
- skraćivanje roka za određivanje osobnog imena djetetu s dva mjeseca od dana rođenja djeteta na 30 dana od dana rođenja djeteta;
- izdavanje samo dvije isprave iz matrice rođenih i to: izvadak iz matrice rođenih koji sadrži sve podatke koji su upisani u maticu rođenih i rodni listu čijim će se rubrikama upisivati posljednji važeći podaci koji su upisani u maticu rođenih u vrijeme izdavanja isprave;
- za osobe koje su promijenile spol i osobno ime na ispravama neće biti vidljive izvršene promjene;
- predaju matrica vjenčanih koje se vode u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu, a iz kojih se ne izdaju isprave u diplomatskim misijama i konzularnim uredima, nadležnom uredu Grada Zagreba, kako bi se građanima omogućilo izdavanje isprava;
- usklađivanje nazivlja pravnih instituta i naziva tijela državne uprave.

S obzirom na visok postotak unosa upisa iz državnih matrica u informatičku bazu stekli su se uvjeti da se u potpunosti napusti dosadašnje ručno vođenje državnih matrica te da se državne matrice ubuduće isključivo vode u elektroničkom obliku. Temeljni spisi (npr. prijava o rođenju, potvrda o smrti, presuda o razvodu braka i dr.) na osnovu kojih se upisuju podaci u državne matrice i dalje ostaju u papirnatom obliku.

Propisivanjem vođenja državnih matrica i drugih pomoćnih evidencija (npr. registri) u elektroničkom obliku pridonijet će i financijskoj uštedi uredima državne uprave u županijama s obzirom da neće trebati nabavljati knjige državnih matrica i pomoćnih evidencija.

Nadalje, dugogodišnjom primjenom Zakona o državnim maticama uočeno je da su mnoge odredbe zastarjele i da se ne primjenjuju ili da su se životne situacije promijenile te da zahtijevaju drugačiju pravnu regulativu. Tako se u posljednjih nekoliko godina aktualizirala problematika upisa djece u maticu rođenih koja su rođena izvan zdravstvene ustanove. S obzirom da nije bilo propisano koje isprave prijavitelj mora predočiti matičaru kod prijave činjenice rođenja, kao i da zdravstvene ustanove ne postupaju ujednačeno prilikom rođenja djeteta izvan zdravstvene ustanove te ne izdaju nikakvu dokumentaciju o toj činjenici, bilo je nužno isto utvrditi. Sadašnjim Zakonom propisan je krug osoba koje su dužne prijaviti činjenicu rođenja djeteta rođenog izvan zdravstvene ustanove. Isto tako kod upisa djeteta rođenog izvan zdravstvene ustanove kod prijave rođenja djeteta prijavitelj mora predočiti odgovarajuću medicinsku dokumentaciju o porodu odnosno drugi dokaz o majčinstvu.

Isto tako skraćen je rok za prijavljivanje matičaru osobnog imena djetetu s dva mjeseca od dana rođenja djeteta na 30 dana od dana rođenja djeteta. To iz razloga što se u praksi pokazalo da je rok od dva mjeseca predugačak i da roditelji puno ranije matičaru dolaze da bi djetetu odredili osobno ime kao bi mogli za dijete pribaviti i druge isprave npr. zdravstvenu iskaznicu i ostvarivati druga prava. Također, brisana je odredba iz postojećeg Zakona da ime djetetu može prema sporazumu s roditeljima prijaviti i druga osoba kao svjedok – kum, budući da se ista nije primjenjivala u praksi.

Nadalje, propisivanje vođenja državnih matica u elektroničkom obliku omogućava bržu razmjenu obavijesti o izvršenim upisima, ispravcima i promjenama podataka u državnim maticama između matičnih ureda u Republici Hrvatskoj i između matičnog ureda i drugih tijela koja vode evidencije o građanima. Dosadašnjim odredbama propisan je rok od tri dana od dana izvršenog upisa, ispravka, odnosno promjene podataka u državnim maticama za izvješćivanje drugog matičnog ureda ili drugog tijela o nastaloj činjenici, dok je predloženom izmjenom rok za izvješćivanja odmah nakon izvršenog upisa, odnosno ispravka ili promjene određene činjenice u državnim maticama.

Dugogodišnjom primjenom Zakona o državnim maticama uočeno je da kod izdavanja isprava iz državnih matica treba učiniti određene promjene u broju različitih isprava koje se izdaju iz državnih matica, posebice matice rođenih te podacima koji se na istima iskazuju. Predloženom izmjenom i dopunom Zakona zadržava se i dosadašnja odredba da izvaci iz državnih matica sadrže podatke koji su upisani u državne matice do vremena izdavanja izvataka. Izmijenjena je odredba koja se odnosi na potvrde koje se izdaju na temelju državnih matica, jer one prema novom prijedlogu sadrže posljednje važeće podatke upisane u maticama do izdavanja potvrda, koje se iskazuju u pripadajućim rubrikama. Takvom formulacijom ostvario se preduvjet da se iz matice rođenih izdaju samo dvije vrste isprava i to: izvadak iz matice rođenih koji sadrži sve podatke koji su upisani u matici rođenih do vremena izdavanja te isprave i rodni list u čijim će rubrikama biti upisani posljednji važeći podaci koji su upisani u maticu rođenih u vrijeme izdavanja potvrde. Prestat će se izdavati potvrda o rođenju koja u praksi nije bila prihvaćena, budući da se za dokaz o rođenju najčešće traži i izdaje rodni list.

Novina u odnosu na postojeći Zakon usvajanje je zahtjeva predstavnika LGBT udruga te se na ispravama osoba koje su promijenile spol i osobno ime neće iskazivati izvršene promjene. Također, osobama koje su promijenile osobno ime prije promjene spola neće se iskazati podatak o promjeni osobnog imena na ispravama. Na taj način štite se prava takvih osoba i sprječava se pojava bilo kojeg oblika diskriminacije u odnosu na te osobe.

Isto tako, novina je da se propisuje da isprave iz državnih matica izdaje matičar koji je zaprimio zahtjev stranke neovisno o mjestu upisa u državne matice. Dosadašnji Zakon nije sadržavao takvu odredbu, međutim takva odredba je bila sadržana u provedbenom propisu, odnosno Naputku za provedbu Zakona o državnim maticama i upisu posvojenja u maticu rođenih („Narodne novine“, broj 26/08), stoga se odlučilo da se ta odredba ugradi u Zakon, budući da je građanima od 2008. godine bilo omogućeno da isprave iz državnih matica pribave u bilo kojem matičnom uredu, neovisno od mjesta izvršenog upisa.

Nadalje, detaljnije je propisano tko i pod kojim uvjetima ima pravo uvida u državne matice ili uvida u spise i rješenja na temelju kojih je izvršen upis u državne matice. Također, redefinirane su kaznene odredbe u Zakonu.

U Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama propisana je nova odredba kojom se uređuje pravna pretpostavka i propisuje rok u kojem se nadležnom uredu Grada Zagreba predaju matice vjenčanih koje se vode u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu. To iz razloga što u pojedinim diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu nema službenika – matičara koji bi bili ovlašteni za izdavanje isprava, što otežava pribavljanje isprava iz tih knjiga hrvatskim državljanima čiji su brakovi upisani u te matice. Tome u prilog ide i činjenica da se u posljednjih nekoliko godina uvelike smanjio broj sklopljenih konzularnih brakova hrvatskih državljana koji sklapaju brak u diplomatskim

misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu. Predajom matica vjenčanih nadležnom uredu Grada Zagreba, hrvatski državljani čiji su konzularni brakovi upisani u matice vjenčanih moći će bez problema pribaviti isprave iz tih matica.

Budući je u međuvremenu došlo do donošenja niza zakona kojima je propisano novo nazivlje pravnih instituta i tijela državne uprave bilo je potrebno uskladiti nazivlja u postojećem Zakonu. Isto tako predloženo je usklađivanje postojećeg Zakona s odredbama Obiteljskog zakona kao i nizom drugih propisa koji su u međuvremenu stupili na snagu a njihova primjena je u svezi s ovim Zakonom (npr. Zakon o osobnom identifikacijskom broju, Zakon o zaštiti osobnih podataka i dr.).

II.OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Članak 1.

Ovim člankom određena su nadležna tijela koja u prvom stupnju obavljaju poslove osobnih stanja građana te su ujedno i voditelji zbirki osobnih podataka sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka („Narodne novine”, broj 103/03, 118/06, 41/08, 130/11 i 106/12), dok je istom odredbom izričito utvrđeno da državne matice vode državni službenici-matičari.

Članak 2.

Ovim člankom propisuju se vrste državnih matica i određuje njihov naziv. Također se propisuje da se državne matice vode u elektroničkom obliku i da se na obradu podataka iz državnih matica primjenjuju propisi kojima se uređuje zaštita osobnih podataka i informacijska sigurnost. Ovom odredbom uvodi se novina u vođenje državnih matica. Dosadašnje odredbe propisivale su vođenje državnih matica u dva primjerka i to prvi primjerak se vodio na propisanim obrascima u obliku knjige kod kojeg su se upisi upisivali trajnom tintom, dok se drugi primjerak državne matice mogao voditi i automatskom obradom podataka. Sastavni dio državnih matica su i temeljni spisi na temelju kojih se upisuju podaci u državne matice i koji za sada neće biti u elektroničkom obliku.

Od vođenja državnih matica u elektroničkom obliku izuzimaju se matice vjenčanih, koje bi se vodile kao i do sada na posebno propisanim obrascima i u elektroničkom obliku do izmjene odredaba o braku Obiteljskog zakona.

Članci 3. i 4.

Predloženo brisanje dosadašnjeg članka 6. Zakona o državnim maticama uvjetovano je napuštanjem dosadašnjeg načina vođenja državnih matica na propisanim obrascima i uvođenjem novog načina vođenja državnih matica u elektroničkom obliku.

Članak 5.

Predloženo brisanje dosadašnjeg članka 8. Zakona uvjetovano je izmijenom člankom 5. kojim su propisane vrste državnih matica, a novim načinom vođenja državnih matica prestaje potreba vođenja pomoćnih evidencija uz državne matice (npr. abecedni registar).

Članak 6.

Ovom odredbom propisano je koji se podaci u maticu rođenih upisuju prilikom temeljnog upisa kao i podaci koji se upisuju kao naknadni upis te je provedeno usklađivanje s Obiteljskim zakonom („Narodne novine”, broj 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11).

Članak 7.

Navedenom odredbom propisan je način izmjene podatka o spolu u temeljnom upisu u matici rođenih, a koji se temelji na medicinskoj dokumentaciji nadležnog tijela o promjeni spola odnosno životu u drugom rodnom identitetu.

Članak 8.

U posljednjih nekoliko godina aktualizira se problematika upisa djece u maticu rođenih koja su rođena izvan zdravstvene ustanove te na propisivanje potrebne dokumentacije za prijavu rođenja djeteta izvan zdravstvene ustanove. Sadašnjim Zakonom propisan je krug osoba koje su dužne prijaviti činjenicu rođenja djeteta rođenog izvan zdravstvene ustanove. Isto tako kod upisa djeteta rođenog izvan zdravstvene ustanove kod prijave rođenja djeteta prijavitelj mora dokazati da je djetetova majka žena koja je rodila, a sukladno definiciji majčinstva propisanoj odredbom članka 53. Obiteljskog zakona. Sukladno tome, ovom odredbom dodatno se propisuje da kod prijave rođenja djeteta izvan zdravstvene ustanove prijavitelj matičaru treba predočiti medicinsku dokumentaciju o porodu ili drugi dokaz o majčinstvu.

Članak 9.

Propisano odstupanje od zakonskog roka utvrđenog za prijavljivanje činjenice rođenja mrtvorodenog djeteta nije se primjenjivalo u praksi.

Članak 10.

Ovom odredbom skraćuje se dosadašnji rok za određivanje osobnog imena djetetu s dva mjeseca na 30 dana i to iz razloga praktičnosti. Naime, da bi dijete moglo dobiti sve potrebne isprave potrebno je da mu roditelji odrede osobno ime i to se u praksi i provodi u roku od 30 dana. Isto tako brisano je da ime djetetu može prijaviti i druga osoba kao svjedok – kum, prema sporazumu roditelja, a to iz razloga što je to zastarjelo i ne provodi se u praksi. Također, roditelji koji su djetetu odredili osobno ime od više riječi mogu odrediti s kojim će se osobnim imenom dijete koristiti u pravnom prometu što je usklađeno sa Zakonom o osobnom imenu.

Članak 11.

Ovim odredbama usklađuje se naziv tijela s trenutno važećim propisima i novom terminologijom.

Članak 12.

Izmjena postojećeg članka 15. Zakona uvjetovana je izmjenama Obiteljskog zakona u dijelu koji se odnosi na posvojenje stoga je izvršeno usklađivanje.

Članak 13.

Ovom odredbom propisuje se da se u maticu vjenčanih upisuje podatak o OIB-u za ženika i nevjestu sukladno Zakonu o osobnom identifikacijskom broju („Narodne novine”, broj 60/08) te je izvršeno usklađivanje s Obiteljskim zakonom, budući da se brak više ne sklapa i pred službenom osobom niti postoji mogućnost sklapanja braka putem punomoćnika.

Članak 14.

Ova odredba je usklađena s Obiteljskim zakonom.

Članak 15.

Ovom odredbom propisuje se da se u maticu umrlih upisuje podatak o OIB-u za preminulog i njegova bračna druga sukladno Zakonu o osobnom identifikacijskom broju te su nazivi pravnih pojmova usklađeni s novom terminologijom.

Članak 16.

Iz ove odredbe brisani su zastarjeli termini koji se više ne koriste.

Članak 17.

Ova odredba je brisana jer postupci oko sahrane umrle osobe su propisani Pravilnikom o načinu pregleda umrlih te utvrđivanju vremena i uzroka smrti. („Narodne novine”, broj 46/11), stoga nisu sadržaj ovog Zakona.

Članak 18.

Ovom odredbom terminološki se dopunjuju moguće netočnosti u podacima koje je matičar prije upisa dužan provjeriti.

Članak 19.

Brisanje navedene odredbe povezano je s novim načinom vođenja državnih matica i upisa podataka u računalno bez vođenja državne matice u obliku knjige, a u biti predstavljaju postupovne radnje koje ne moraju biti sadržane u zakonu.

Članak 20.

Ovom odredbom propisuju se razmjena obavijesti između matičnih ureda nakon izvršenih upisa te razmjena obavijesti o upisima između matičnih ureda i drugih nadležnih državnih tijela koja vode evidencije o građanima. Obavijesti se razmjenjuju odmah nakon izvršenog upisa u pojedinu državnu maticu.

Članak 21.

Ovom odredbom se regulira ispravljanje greške u državnoj matici od strane matičara.

Članak 22.

Ovom odredbom propisuje se obveza matičara da nakon izvršenog ispravka u državnoj matici odmah o tome izvijesti drugi matični ured, odnosno drugo državno tijelo koje vodi propisane službene evidencije o građanima.

Članak 23., 24., 25., 26.

Ovim odredbama usklađuju se i nadopunjuju nazivi pravnih pojmova.

Članak 27.

Ovom se odredbom utvrđuju podaci koji se iskazuju na ispravama iz državnih matica te da iste izdaje matičar koji je zaprimio zahtjev stranke neovisno o mjestu upisa stranke u državne matice. Propisano je da se u pravnom prometu ne smije koristiti isprava koja ne sadrži posljednje važeće podatke koji su upisani u državnim maticama. Također, propisuje se da osobama koje su promijenile spol i kojima je ta promjena evidentirana u njihovoj matici rođenih, na izvatku iz matice rođenih neće se iskazati podatak o promjeni spola i promjeni osobnog imena. Isto tako, osobama kojima je promijenjeno ime prije promjene spola, na izvatku iz matice rođenih ne iskazuje se podatak o promjeni imena.

Članak 28.

Navedenom odredbom propisuje se krug osoba koje imaju pravo u nazočnosti matičara izvršiti uvid u državne matice ili uvid u spise i rješenja na temelju kojih je izvršen upis u državne matice.

Članak 29.

Brisanje dosadašnjeg stavka 2. članka 45. Zakona uvjetovano je novim načinom vođenja državnih matrica.

Članak 30. i 31.

Ovim člancima propisane su novčane kazne za neprijavlivanje u zakonskom roku rođenja djeteta, određivanja osobnog imena djetetu, smrti osobe i ukoliko osoba u pravnom prometu koristi ispravu koja ne sadrži posljednje podatke upisane u državne matice. Isto tako propisane su novčane kazne za matičare i druge državne službenike koji rade na poslovima osobnih stanja građana u svezi nepravodobnog izvršavanja propisanih radnji, neispravnog vođenja državnih matrica i radi povrede zaštite podataka upisanih u državnim maticama.

Članak 32.

Brisanje zastarjele odredbe koja se odnosila na pretvaranje novčanih iznosa kod kaznenih odredbi.

Članak 33.

Ovom odredbom usklađuju se pojmovi „ime i prezime“, „zaključenja braka“, „županijski odnosno gradski ured“ i „narodnost“ s novom terminologijom u cjelokupnom tekstu Zakona o državnim maticama.

Članak 34.

Propisivanjem nove odredbe omogućava se pravna pretpostavka da se nadležnom uredu Grada Zagreba predaju matice vjenčanih koje su se vodile u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu. To iz razloga što u pojedinim diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu nema službenika – matičara koji bi bili ovlašteni za izdavanje isprava iz tih knjiga pa hrvatski državljani čiji su brakovi upisani u te matice ne mogu dobiti isprave iz istih. Kad se te matice vjenčanih predaju nadležnom uredu Grada Zagreba, stranke će moći pribaviti isprave o sklopljenom braku.

Članak 35.

Ovom odredbom propisuje se rok za predaju matrica vjenčanih i temeljnih spisa koje su vodile diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske u inozemstvu nadležnom uredu Grada Zagreba.

Članak 36. i 37.

Navedenim odredbama propisuje se ovlast za donošenje provedbenih propisa te se navode provedbeni propisi koji ostaju na snazi do donošenja novih.

Članak 38.

Odredbom je određeno stupanje na snagu ovoga Zakona.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama terminologija koja se odnosi na osobno ime usklađena je sa Zakonom o osobnom imenu u skladu s prijedlogom zastupnice Ane Lovrin.

Predlagatelj je prihvatio primjedbu i prijedlog Odbora za zakonodavstvo i Udruge Roda te je u tekstu Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama u članku 8. propisao da kod prijavljivanja rođenja djeteta izvan zdravstvene ustanove ovlaštene osobe prilikom prijave matičaru predočuju medicinsku dokumentaciju o porodu odnosno drugi dokaz o majčinstvu.

Predlagatelj je prihvatio prijedloge LGBT udruga i zastupnice Mirele Holy koji su se odnosili na medicinsku dokumentaciju na temelju koje se može izvršiti izmjena podatka o spolu u matici rođenih. Tako je u Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama člankom 7. uvrštena nova odredba kojom je propisan način izmjene podataka o spolu u temeljnom upisu u matici rođenih određene osobe. Potrebno je spomenuti da je navedena odredba i sada u primjeni, ali se ista nije nalazila u Zakonu već u provedbenom propisu, odnosno Napatku za provedbu Zakona o državnim maticama i upisu posvojenja u maticu rođenih. Potrebna medicinska dokumentacija je dopunjena i dokumentacijom o životu u drugom rodnom identitetu, kako bi se osobama koje nisu promijenile spol ali žive u drugom rodnom identitetu, na temelju medicinske dokumentacije nadležnog tijela, omogućio upis podatka o promjeni spola u maticu rođenih.

Predlagatelj je također prihvatio primjedbu zastupnice Ane Lovrin koja je ukazivala na nelogičnost iznosa novčanih kazni u prekršajnim odredbama. Stoga su u člancima 30. i 31. Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama detaljnije razrađeni propisani iznosi novčanih kazni.

Predlagatelj je prihvatio primjedbe zastupnika Ante Babića i Davorina Mlakara koje su se odnosile da je Obiteljskim zakonom propisano da se u maticu vjenčanih potpisuju žena, muž, svjedoci i matičar te da je odredba kojom se propisuje elektronički oblik vođenja matice vjenčanih u suprotnosti s Obiteljskim zakonom. Stoga je i nadalje do izmjene Obiteljskog zakona, Konačnim prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama propisano da se iznimno matica vjenčanih vodi na propisanom obrascu.

Isto tako djelomično je prihvaćena primjedba zastupnika Davorina Mlakara koja se odnosila na obvezu matičara da o izvršenim upisima i ispravcima u državne matice izvještava službene evidencije u kojima se vode podaci o građanima te su preciznije definirane odredbe članka 20. i 22. na način da se obavijesti dostavljaju nadležnim državnim tijelima koja vode propisane službene evidencije o građanima.

Predlagatelj je djelomično prihvatio primjedbu Davorina Mlakara da nisu brisani članci od 49. do 57. iz postojećeg Zakona što će dovesti do zablude koje su odredbe važeće te je iz teksta Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama izostavio odredbu koja se odnosila na brisanje stavaka 2. i 3. članka 49. te isti i dalje ostaju na snazi.

V. PRIJEDLOZI MIŠLJENJADANINAPRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJNIJE PRIHVATIO SOBRAZLOŽENJEM

Predlagatelj nije prihvatio primjedbe zastupnice Ingrid Antičević-Marinović koje se odnose na moguće nejasnoće oko pitanja majčinstva i potrebe izmjene Obiteljskog zakona u kojem je propisano da je majka djeteta žena koja ga je rodila. To iz razloga što su odredbe Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama usklađene s Obiteljskim zakonom, a presumpcija majčinstva nije predmet ovog Zakona.

Nije prihvaćena primjedba zastupnice Mirele Holy da Zakon ne definira tko ima pravo na promjenu upisa spola u maticu rođenih te da nije potrebna dokumentacija o fizičkoj promjeni spola već da je dovoljno uvjerenje psihijatra ili psihologa da osoba živi u drugom rodnom identitetu od onog u kojem je rođena. Iako je prihvaćen prijedlog vezan uz mogućnost upisa promjene spola i na temelju dokumentacije o životu u drugom rodnom identitetu, smatramo da mišljenje treba dati nadležno tijelo na temelju prikupljene dokumentacije o promjeni spola odnosno života u drugom rodnom identitetu. Način prikupljanja medicinske dokumentacije te utvrđivanje uvjeta i pretpostavki za promjenu spola i života u drugom rodnom identitetu, propisat će posebnim propisom ministar nadležan za poslove zdravlja.

Nije prihvaćena primjedba zastupnika Davorina Mlakara da obveze preuzete prilikom pristupanja Republike Hrvatske Međunarodnoj komisiji za građanska stanja (Commission Internationale de l'Etat Civil – CIEC) mogu biti u suprotnosti s predloženim elektroničkim oblikom vođenja državnih matrica, budući da preuzete obveze kao i konvencije koje je Republika Hrvatska potpisala u sklopu navedene međunarodne organizacije ne priječe niti jednu državu da evidencije o osobnom statusu građana vodi u elektroničkom obliku.

Nije prihvaćena primjedba zastupnika Davorina Mlakara da se iz Zakona ne vidi tko će, pod kojim uvjetima i kako voditi elektroničke evidencije koje nisu jedinstvene za cijelu državu iz razloga što je člankom 1. Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama propisano tko obavlja poslove osobnih stanja građana, a tko neposredno vodi državne matrice. Također, svi detalji oko načina rada u vođenju državnih matrica kao i do sada bit će propisani provedbenim propisom.

Predlagatelj nije prihvatio primjedbu zastupnika Nikole Vuljanića da nije propisana stegovna odgovornost matičara u slučaju neizvršavanja upravnih radnji iz razloga što stegovna odgovornost matičara kao državnog službenika proizlazi iz Zakona o državnim službenicima.

Također nisu prihvaćene primjedbe zastupnica Ingrid Antičević-Marinović i Ane Lovrin koje se odnose na knjige starije od 100 godina iz razloga što je i dosadašnjim Zakonom propisano da državne matrice u kojima je zadnji upis stariji od 100 godina čuva

Hrvatski državni arhiv. Sve ostale državne matice i dalje će biti smještene u matičnim uredima.

Predlagatelj nije prihvatio primjedbu zastupnice Ane Lovrin vezanu uz članak 9. gdje se i dalje navodi podatak o matičnom broju. U Konačnom prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnim maticama zadržan je uz OIB i matični broj građana iz razloga što se matični broj odnosi isključivo na fizičke osobe, odnosno hrvatske državljanke. Zakon o matičnom broju i dalje je na snazi te se i nadalje svakoj novorođenoj osobi i hrvatskom državljaninu dodjeljuje matični broj građana, neovisno što je naknadno donesen Zakon o osobnom identifikacijskom broju. Nadalje, OIB se određuje i dodjeljuje fizičkim osobama neovisno o njihovom državljanstvu te pravnim osobama.

Isto tako nije prihvaćena primjedba zastupnice Ane Lovrin vezana uz članak 9. kojim se briše stavak 3. članka 12. Zakona, iz razloga što se time odredba usklađuje sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Također nije prihvaćena primjedba zastupnice Ane Lovrin koja se odnosi da je u obrazloženju zakona istaknuto da provedba Zakona ne zahtjeva osiguranje dodatnih sredstava iz državnog proračuna, a informacijski sustavi još uvijek nisu povezani. Potrebno je ukazati da postojeća programska rješenja omogućuju povezivanje podataka u okviru redovitog održavanja, a također postojeći web servisi stavljeni su u funkciju te navedeno ne zahtjeva dodatna financijska sredstava iz proračuna. Također, nakon objedinjavanja registra birača u okviru jednog operativnog sustava, sukcesivno se nastavlja s objedinjavanjem ostalih evidencija o osobnim stanjima građana.

Predlagatelj nije prihvatio primjedbe zastupnika Damira Rimca koje se odnose na način postupanja s crticom u osobnim imenima te načinom pisanja inozemnog nazivlja gradova ili država budući da to nije predmet ovog Zakona.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

ZAKON O DRŽAVNIM MATICAMA (“NARODNE NOVINE”, BROJ 96/93)

I TEMELJNE ODREDBE

Članak 4.

Poslove osobnih stanja građana obavlja županijski ured, odnosno Gradski ured Grada Zagreba nadležan za poslove opće uprave (u daljnjem tekstu: županijski odnosno gradski ured), a državne matice neposredno vode državni službenici-matičari.

Članak 5.

Državne matice se vode u dva primjerka. Drugi primjerak (parica) je prijepis prvog primjerka (izvornika).

Drugi primjerak državne matice može se voditi i automatskom obradom podataka po odobrenju Ministarstva uprave.

Podaci drugog primjerka državne matice na magnetskom mediju dostavljaju se Ministarstvu uprave.

Članak 6.

Državne matice vode se na propisanim obrascima, a ispisuju se trajnom tintom.

Prije početka upisa, državne matice se ovjeravaju na propisan način, a na kraju svake kalendarske godine zaključuju se posljednjim rednim brojem upisa u toj godini.

Članak 7.

Izvornik državnih matice čuva matičar, a drugi primjerak čuva županijski odnosno gradski ured.

Izvornik i drugi primjerak državnih matice ne smiju se čuvati u istoj zgradi. Podaci na magnetskom mediju ne smiju se čuvati u zgradi u kojoj se obavlja obrada podataka.

Državne matice u kojima je zadnji upis stariji od 100 godina, čuva Hrvatski državni arhiv.

II VRSTE DRŽAVNIH MATICA

Članak 8.

O osobnim stanjima građana vode se matica rođenih, matica vjenčanih i matica umrlih.

Uz svaku državnu maticu vode se i knjige pomoćnih evidencija utvrđene propisima za provedbu ovog Zakona.

A) Matica rođenih

Članak 9.

U maticu rođenih upisuju se:

a) kod temeljnog upisa:

1. podaci o rođenju: ime i prezime i spol djeteta; dan, mjesec, godina, sat i mjesto rođenja; narodnost i državljanstvo;

2. podaci o roditeljima djeteta: ime i prezime (za majku i djevojačko prezime), datum i mjesto rođenja, narodnost, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresa stanovanja;

b) kao naknadni upisi i bilješke:

1. jedinstveni matični broj građana
2. priznanje i utvrđivanje očinstva i materinstva,
3. osporavanje očinstva i materinstva,
4. naknadno zaključenje braka roditelja čije je dijete rođeno prije zaključenja braka
5. skrbništvo nad maloljetnom osobom i osobom kojoj je oduzeta poslovna sposobnost, prestanak skrbništva, vraćanje poslovne sposobnosti,
6. usvojenje i prestanak usvojenja s roditeljskim učinkom,
7. lišenje i vraćanje roditeljskog prava, produženje i prestanak produženja roditeljskog prava,
8. zaključenje i prestanak braka,
9. promjena imena i prezimena djeteta i promjena imena i prezimena roditelja, usvojitelja, skrbnika,
10. promjena spola,
11. promjena državljanstva,
12. smrt i proglašenje umrlih,
13. naknadni ispravci grešaka i druge promjene podataka koje se upisuju u državnu maticu rođenih.

Članak 11.

Rođenje djeteta u zdravstvenoj ustanovi dužna je prijaviti zdravstvena ustanova.

Rođenje djeteta izvan zdravstvene ustanove dužan je prijaviti otac djeteta, odnosno osoba u čijem je stanu dijete rođeno ili majka kad za to bude sposobna ili babica, ili liječnik koji je sudjelovao pri porodu. Kad tih osoba nema, ili kad ne mogu prijaviti rođenje, dužna je to učiniti osoba koja je saznala za rođenje djeteta.

Članak 12.

Rođenje djeteta prijavljuje se u roku 15 dana od dana rođenja djeteta.

Ako je dijete mrtvorodeno, rođenje se mora prijaviti u roku 24 sata od sata rođenja djeteta.

Ako rok iz prethodnog stavka pada u dan koji nije uredovni, rođenje mrtvorodjenog djeteta treba prijaviti prvog uredovnog dana.

Članak 13.

Osobe, koje su prema Zakonu o osobnom imenu ovlaštene odrediti ime i prezime djetetu dužne su, radi upisa u maticu rođenih prijaviti nadležnom matičaru ime i prezime djeteta najkasnije u roku dva mjeseca od dana rođenja djeteta.

Ime djeteta može prijaviti i druga osoba kao svjedok-kum, prema sporazumu s roditeljima odnosno s osobom kojoj je dijete povjereno na čuvanje i odgoj. U ovom slučaju u maticu rođenih upisuje se i ime i prezime te osobe.

Ako se osobno ime određeno djetetu sastoji od više riječi, osobe ovlaštene za određivanje osobnog imena djeteta, dužne su matičaru dati izjavu kojim će se osobnim imenom dijete služiti u pravnom prometu.

Članak 14.

Upis činjenice rođenja nađenog djeteta, a čiji roditelji nisu poznati, upisuje se u maticu rođenih mjesta gdje je nađeno.

Upis se obavlja na temelju rješenja tijela državne uprave nadležnog za poslove skrbništva. Rješenje o upisu sadrži: ime i prezime, spol djeteta, dan, mjesec, godinu, sat i mjesto rođenja djeteta. Kao mjesto rođenja djeteta upisuje se mjesto gdje je dijete nađeno.

Tijelo državne uprave nadležno za poslove skrbništva donosi rješenje iz stavka 2. ovog članka na temelju zapisnika o nalasku djeteta. Zapisnik zajedno s rješenjem dostavlja nadležnom matičaru radi upisa u maticu rođenih.

Članak 15.

Kod usvojenja djeteta sa srodničkim učinkom, u maticu rođenih upisuju se podaci usvojitelja kao podaci o roditeljima djeteta.

Ako je dijete čiji su roditelji poznati usvojeno sa roditeljskim učinkom, pored podataka o usvojitelju upisat će se i podaci o roditeljima djeteta.

Ako je dijete čiji roditelji nisu poznati usvojeno s roditeljskim učinkom, pored podataka o usvojitelju upisati će se napomena da su roditelji nepoznati.

B) Matica vjenčanih

Članak 16.

U maticu vjenčanih upisuju se:

a) kod temeljnog upisa:

1. podaci o ženiku i nevjesti: ime i prezime, dan, mjesec godina i mjesto rođenja, jedinstveni matični broj građana, narodnost, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresa stanovanja, dan, mjesec, godina i mjesto zaključenja braka i sporazumna izjava o njihovom prezimenu nakon zaključenja braka,
2. imena i prezimena roditelja ženika i nevjeste, ime i prezime i prebivalište svjedoka pri zaključivanju braka, ime i prezime službene osobe pred kojom je braka zaključen, te ime i prezime matičara,
3. ime i prezime i prebivalište punomoćnika, ako pri zaključenju braka jednog zaručnika zastupa punomoćnik,
4. ime i prezime te prebivalište sudskog tumača, ako je pri zaključenju braka bilo neophodno prisustvo sudskog tumača.

b) kao naknadni upisi i bilješke:

1. prestanak braka smrću bračnog druga, proglašenjem nestalog bračnog druga umrlih, poništenjem ili razvodom braka;
2. promjena imena i prezimena bračnih drugova;
3. naknadni ispravci grešaka.

Članak 17.

Presudu kojom se utvrđuje da brak ne postoji ili se poništava ili se razvodi sud će dostaviti nadležnom matičaru u roku od 15 dana od nastupa pravnih posljedica pravomoćne presude, radi upisa u maticu rođenih i maticu vjenčanih.

C) Matica umrlih

Članak 18.

U maticu umrlih upisuju se:

a) kod temeljnog upisa:

1. ime i prezime, prezime prije zaključenja braka, spol, dan, mjesec, godina, sat i mjesto smrti, dan, mjesec, godina i mjesto rođenja, bračno stanje, narodnost, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresa stanovanje, jedinstveni matični broj građana,
2. ime i prezime bračnog druga i njegovo prezime prije zaključenja braka ako je umrli bio u braku, ime i prezime roditelja umrlog, ime i prezime i prebivalište osobe koja je prijavila smrt odnosno naziv ustanove ako je smrt prijavila ustanova,
3. proglašenje nestale osobe umrlom i činjenica smrti utvrđena u vanparničnom postupku s podacima naznačenim u rješenju suda,

b) kao naknadni upisi i bilješke:

1. utvrđivanje identiteta nepoznatog leša,
2. ukidanje odluke o proglašenju osobe umrlom,
3. ukidanje ili preinačenje sudskog rješenja o utvrđivanju smrti,
4. naknadni ispravci grešaka.

Članak 21.

Činjenicu smrti dužni su prijaviti članovi obitelji s kojima je umrli živio. Ako nema članova obitelji ili oni to ne mogu učiniti, činjenicu smrti dužne su prijaviti druge osobe s kojima je umrli živio ili drugi članovi obitelji koji su saznali za smrt, odnosno osobe u čijem je stana osoba umrla. Ako nema ni tih osoba, činjenicu smrti dužna je prijaviti osoba koja je prva saznala za smrt.

Činjenicu smrti za osobu koja je umrla u zdravstvenoj ustanovi, na službi u oružanim snagama Republike Hrvatske, kazneno-popravnoj ustanovi, hotelu, internatu ili drugoj ustanovi ili organizaciji dužna je prijaviti ustanova, nadležno zapovjedništvo oružanih snaga Republike Hrvatske ili organizacija u kojoj je osoba umrla.

Ako se činjenica smrti utvrđuje očevidom, tijelo koje provodi očevid dužno je činjenicu smrti prijaviti nadležnom matičaru.

Članak 23.

Sahrana umrle osobe može se obaviti na temelju dozvole nadležnog tijela državne uprave i prije prijavljivanja činjenice smrti matičaru, ako prijavu nije bilo moguće podnijeti iz opravdanih razloga.

III ZAJEDNIČKE ODREDBE

1) Temeljne ovlasti i obveze matičara

Članak 25.

Matičar upisuje u državne matice samo one činjenice i podatke koji su mu prijavljeni odnosno koje sadrži akt nadležnog tijela.

Upis u državnu maticu matičar je dužan izvršiti bez odgode.

Ako postoji osnovana sumnja da pojedini podaci koji se upisuju u državnu maticu nisu točni, matičar je prije upisa dužan provjeriti točnost tih podataka.

Članak 26.

Matičar je dužan izvršeni upis u državnu maticu pročitati osobi koja prijavljuje činjenice, odnosno svjedocima i to potvrditi u državnoj matici bilješkom.

Upis potpisuje osoba koja je prijavila činjenice i matičar, a druge osobe kad je to zakonom određeno.

Uskraćivanje potpisa matičar će ubilježiti u državnoj matici i o tome izraditi bilješku.

Članak 28.

Ako državnu maticu u kojoj treba izvršiti naknadni upis vodi drugi matičar, matičar koji je izvršio upis dužan je u roku od tri dana od dana izvršenja upisa dostaviti izvadak iz državne matice o izvršenom upisu matičaru koji vodi državnu maticu u kojoj treba izvršiti naknadni upis.

Ako se državna matica u kojoj treba izvršiti naknadni upis vodi u inozemstvu, matičar koji je izvršio upis dužan je u roku iz stavka 1. ovog članka dostaviti izvadak iz državne matice o izvršenom upisu Ministarstvu vanjskih poslova.

O svakom naknadnom upisu ili ispravku u izvorniku zaključene državne matice, matičar je dužan u roku od tri dana od izvršenog upisa, odnosno ispravka dostaviti županijskom odnosno gradskom uredu, koji čuva drugi primjerak državne matice, izvadak o izvršenom naknadnom upisu, odnosno ispravku radi unošenja u drugi primjerak državne matice.

O upisu rođenja, zaključenja braka ili smrti, te o promjeni podataka koji se sukladno propisima upisuju u evidenciju prebivališta, matičar je dužan u roku od tri dana od dana izvršenog upisa izvijestiti tijelo državne uprave koje vodi tu evidenciju.

Članak 29.

Matičar smije ispraviti greške koje je primijetio prije zaključenja upisa u državnu maticu.

Ispravljanje grešaka iz stavka 1. ovog članka matičar je dužan ovjeriti potpisom i pečatom u državnoj matici.

Članak 30.

Nakon zaključenja upisa, ispravke u državnu maticu matičar smije izvršiti na temelju rješenja županijskog, odnosno gradskog ureda na čijem području se vodi državna matica.

Ako je ispravke potrebno izvršiti i u drugim državnim maticama ili u drugom primjerku državnih matica ili u evidenciji prebivališta, matičar će o tome izvijestiti nadležna tijela državne uprave u roku od tri dana od dana ispravka.

Članak 34.

O pokretanju postupka zbog teže povrede službene dužnosti protiv matičara i drugih državnih službenika na upravnim poslovima osobnih stanja građana potrebno je odmah izvijestiti Ministarstvo uprave.

Premještaj matičara i drugih državnih službenika na poslovima osobnih stanja građana bez njihove suglasnosti, a radi potrebe službe, može se izvršiti po odobrenju Ministarstva uprave.

Ministarstvo uprave može predložiti premještaj matičara i drugih državnih službenika na poslovima osobnih stanja građana radi potrebe službe ili radi negativnosti u radu utvrđenih u postupku nadzora.

Članak 36.

Ako zbog više sile ili drugih razloga pojedine činjenice i podaci temeljnog upisa nisu mogli biti upisani u državne matice u zakonom određenom roku, upis tih činjenica i podataka u države matice može se izvršiti na temelju rješenja nadležnog županijskog, odnosno gradskog ureda.

Članak 39.

Kao naknadi upisi u državne matice se unose i svi ispravci grešaka u izvršenim temeljnim ili naknadnim upisima.

Ispravak temeljnog ili naknadno upisa može se izvršiti samo na temelju rješenja nadležnog tijela.

Ako je za utvrđivanje pogrešno upisane činjenice u državnu maticu nadležno tijelo državne uprave, ispravak se upisuje na temelju rješenja županijskog odnosno gradskog ureda na čijem se području vodi državna matica.

c) Temeljni upis činjenica nastalih u inozemstvu

Članak 40.

Upis činjenica rođenja, zaključenja braka ili smrti hrvatskih državljana nastalih u inozemstvu obavlja se na temelju izvataka iz državne matice inozemnog tijela. Ovaj izvadak dužna je podnijeti stranka ako međunarodnim ugovorom nije predviđena obveza inozemnog tijela da izvratke iz državnih matice dostavlja nadležnom tijelu u Republici Hrvatskoj.

Iznimno, činjenica rođenja nastala u inozemstvu upisuje se u maticu rođenih na temelju rješenja nadležnog županijskog, odnosno gradskog ureda, ako se izvadak iz državne matice rođenih koju vodi inozemno tijelo nije mogao pribaviti na način uređen u stavku 1. ovog članka. Nadležni županijski, odnosno gradski ured donosi rješenje po zahtjevu stranke, a na temelju dokaza koje predloži stranka.

3) Izvaci iz državnih matice i potvrde

Članak 42.

O činjenicama upisanim u državne matice izdaju se izvaci iz državnih matice i potvrde kao isprave trajne vrijednosti.

Izvaci iz državnih matice sadrže podatke koji su upisani u državne matice do vremena izdavanja izvataka.

U izvratku iz matice rođenih ne iskazuju se podaci o prirodnim roditeljima djeteta usvojenog sa srodničkim učinkom.

Potvrde koje se izdaju na temelju državnih matice sadrže pojedine podatke upisane u državne matice ili pojedine činjenice o osobnom stanju građana koje proizlaze iz tih podataka.

Članak 44.

Pravo uvida u državne matice, u nazočnosti matičara dopustit će se osobi na koju se ti podaci odnose ili članovima uže obitelji ili usvojitelju odnosno skrbniku, a drugoj osobi samo kad ima za to na zakonu zasnovan pravni interes.

Uvid u spise i rješenja na temelju kojih je izvršen upis u državne matice dopustit će se samo onim osobama koje imaju za to neposredan i na zakonu zasnovan pravni interes.

Članak 45.

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na temelju toga Zakona provodi Ministarstvo uprave.

Ministar uprave ovlašten je rješenjem odrediti prijepis državnih matrica za koje se u postupku nadzora utvrdi da se vode neuredno i neispravno.

IV KAZNENE ODREDBE

Članak 46.

Novčanom kaznom u dinarskoj protuvrijednosti od 10 do 120 DEM kaznit će se za prekršaj:

1. tko u propisanom roku ne prijavi rođenje djeteta (članak 12.) ili ne prijavi ime i prezime djeteta (članak 13.) ili ne prijavi smrt (članak 20);
2. tko sahranu umrle osobe bez dozvole nadležnog tijela izvrši prije prijavljivanja činjenice smrti matičaru (članak 23.).

Za prekršaj iz stavka 1. točke 1. ovog članka kaznit će se pravna osoba novčanom kaznom u dinarskoj protuvrijednosti od 50 do 300 DEM, a odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznom u dinarskoj protuvrijednosti od 10 do 120 DEM.

Protiv učinitelja prekršaja iz stavka 1. točke 1. i 2. ovog članka neće se voditi postupak ako je prijavljivanje pravovremeno izvršila druga osoba.

Članak 47.

Novčanom kaznom u dinarskoj protuvrijednosti od 10 do 120 DEM kaznit će se za prekršaj osoba iz članka 33. ovog Zakona koja:

- u propisanim rokovima na izvršava upravne radnje utvrđene ovim Zakonom (članak 33. stavak 1.),
- državne matice ne vodi ispravno i uredno (članak 33. stavak 2.),
- povrijedi zaštitu podataka upisanih u državne matice dozvolom uvida ili izdavanjem isprava iz državnih matrica neovlaštenim osobama (članak 44.).

Članak 48.

Iznosi novčanih kazni iz članka 46. i 47. ovog Zakona revalorizirat će se po srednjem tečaju Narodne banke Hrvatske na dan naplate kazne.